

V. Grecina

Anul II.

Cernăuți, 29 Iulie 1912.

Nr. 6 și 7.

GAZETA

MAZILILOR și RĂZEȘILOR

BUCOVINENI.

Apare de două ori pe lună.

Abonamentul în țară :	
Pe an	6 cor.—
Pe șese luni	3 cor.—
Un număr 30 bani.	

Abonamentul în România și străinătate :	
Pe an	8 lei.—
Pe șese luni	4 lei.—

Redacția și Administrația : Cernăuți, Str. Francisc 42.

Milă sau datorie?

De repetite-ori, am trebuit să lămurim în acest organ chestia rezeșască pentru a informa lumea românească despre îndreptățirea ei și despre necesitatea de a o susține și promova din toate puterile, până când încă nu e prea târziu. De repetite ori am trebuit să combatem păreri greșite despre această parte a chestiei naționale, păreri și prejudiții ce ne-au ajuns la cunoștință fie pe calea publicisticii, fie pe cale privată, și am arătat celor răuvoitori sau neîncredători, precum și gheșeftarilor politici, că acțiunea noastră nu e o manevră a unor persoane oarecari pentru a se „rădica“ la însemnătate politică, că ea nu e o mișcare separatistă de castă, că nu e o utopie (ceea ce se dovedește prin rezultatele ei de până acum) și că în fine nu e o prostie, ci o înțeleaptă încercare de reparare a unei neglijențe politice-naționale de mai bine de jumătate de secol. Și mulți ni-au dat consimțământul lor prin o încurajare ce le face cinste, alții, mai de rușine, mai de fața lumii, le-au urmat și chiar ne-au sprijinit cu fapta.

Dar (lăsând la o parte pe aceia cari, din motive personale, au rămas dușmanii noștri fățiși) sunt unii cari, dacă, vrând-nevrând, recunosc îndreptățirea chestiei răzeșești, nu se pot lepăda de unele gânduri de rezervă pe cari, într'un moment de slăbiciune, le dau pe față.

Astfel, niște politicieni, din cei mai mărunți, s'au rostit odată că ei ne vor sprijini în acțiunea noastră, pentru că li-i milă de noi răzeșii, însă nu ne vor lăsa să ne rădicăm prea mult și să ne întărim, pentrucă totuși țaranul ar fi talpa țării... etc.

La această nedumerire a domnilor din chestie, a căror părere vor fi având și alții de felul lor, avem două răspunsuri, după înțelesurile ce le pot avea cuvintele lor. Întâiu: Nu e posibil în împrejurările de azi un progres atât de repede și în așa fel al răzeșilor încât ei să ajungă o stare privilegiată față de „talpa țării“. Căci, dacă chiar toți deputații români (fie zis într'un ceas bun!) s'ar interesa cât de intensiv de chestia răzăsească, ei n'ar neglija majoritatea sau întregul alegătorilor lor țărani, pentru a zidi răzeșilor curți boierești, a le procura „cai sirepi“ ca pe timpul Tatarilor și pîteni de argint și cete de robi. Aceasta ar însemna o stare privilegiată. Ci ei, cu mari sforțări și mari jertfe materiale ale neamului românesc din Bucovina, ar ajunge doar în vre-o 30 sau 40 de ani ca răzeșii din Costești, Cabești, Carapciu pe Ceremuş etc. să se apropie naționalicește de starea în care se află frații lor din Ropcea, Igești, Broscăuți, vorbind ei între ei românește și având școli românești, cabinete de lectură etc. Ei! și cine ar fi român atât de prăpădit și blăstămat de Dumnezeu, ca să nu dorească un astfel de progres, care nu ar fi un progres al unei stări ci al națiunii române? Pe domniile cei „mișoși“ cari se fac a ne întinde o pomană, pare să-i îngrijiască altceva. Și aice vine răspunsul al doilea:

Nu progresul răzeșilor înstrăinați, progres ce stă abia la începutul său și e periclitat încontinuu prin dușmănia Rutenilor, ci însemnătatea politică ce s'ar putea atribui mișcării noastre îi pune pe gânduri. Aice, am putea opune și noi o „milă“ iertătoare acelor ce ne onorează cu „mila“ lor, căci ce să gândești despre un politician român pe care-l neliniștește o manifestare cinstită și sănătoasă a naționalismului român? El, sau nu e destul de onest sau e prea comod și-și teme poziția pe care ar putea să i-o iee cel activ, desinteresat. Mai bine ar face însă să-și întărească poziția chiar prin sprijinirea unui curent sănătos. Căci dacă cineva care luptă pentru o idee sănătoasă, află sprijin îndestulător la reprezentanții poporului, nu se va gândi să înlocuiască pe acești reprezentanți, eventual să încerce formarea unui partid nou. Gânduri de aceste nu avem noi, deși oricine va recunoaște că ar fi de mare însemnătate ca să avem în dietă sau parlament un reprezentant energic și entuziast, al chestiei răzăsești, ceea ce încă nu ar în-

semna o umflire a „tălpii țării“. Și, la dreptul vorbind, oare țărâ-nimea noastră e reprezentată măcar pe jumătate prin fiii din po-por? Chiar un partid, cel democrat, care se zice de-adreptul „țără-nesc“ se întâmplă a fi reprezentat pe jumătate prin mazili și răzeși: d. Onciul ca șef, d. forștmaistru Cuparencu (spre marea bucurie a răzeșilor cari l-au ales, așezat alături de marele nostru prieten Chisanovici!) și d. Scalat, și totuși, talpa țării nu se ru-sinează.

Ce ne privește însă pe noi, noi totdeauna am recunoscut și am relevat când un deputat sau altul ne-a sprijinit, conducând o deputațiune răzăsească la guvern sau arătându-ne în alt mod bunăvoința sa, astfel că am contribuit și la popularitatea lor prin recunoștința noastră publică.

Și această recunoștință vom spune-o cu atât mai cu glas și mai entuziast, cu cât mai mult vom fi sprijiniți de deputații noștri, Dar acest sprijin noi ne luăm libertatea să-l reclamăm ca o datorie și nu ca o pomană, de milă. Milă și durere, pentru frații în-străinați, ca sentiment subiectiv, să aibă fiecare, însă, când e vorba de o acțiune în interesul național, nu numai mila dulceagă (dacă ar fi măcar asta) să ne conducă, ci simțul de datorie, hotărâre în-dârjită și cel mai larg spirit de jertfă, fără rezerve egoiste, să fie stimulul nostru. Numai cu „mila“ cutărui domn nu facem ispravă multă, și ne înghițesc rușii fără nădejde de scăpare.

Ceva despre direcția de poliție.

Pecăt de mare respect îi păstrăm șefului direcției de poliție, dlui consilier Constantin nobil de Tarangul, care a rătat totdeauna des-tulă pricepere și tact, pe atâta neîncredere avem într'un funcționar cu nutră ciuntită, care abia ieșit din găoace își dă ifosul unui mare bărbat de stat; ba lumea vorbește, că acest funcționar maică ar încerca să submineze autoritatea șefului său, pentru a-i ocupa odată locul. Direcția de poliție, odată foarte respectată, a ajuns în epoca acestui funcționar, care substitue uneori pe șeful său, nu voim să spunem la decadentă, ci în încurcături neplăcute; căci el folo-sindu-se de absența șefului său pare c'ar avea o slăbiciune pentru năzdrăvăni. Iată unele în fuga condeifului: Redacția noastră a fost silită fără cauză, să angajeze alt redactor responsabil, cu toate că fostul redactor n'a dat ansă la inconveniente și provocarea di-recției de poliție de a-l amova, n'avea nici o bază legală în virtutea §-lui 11 al legii de presă. Am cedat în interesul păcii și al înță-

legerii; azi regretăm. Acuma suntem predați judecătoriei pe motiv, că foaia noastră a întârziat ceva cu apariția numărului ultim. Știm cu siguranță, că afară de foile cotidiene toate gazetele au astfel de întârzieri; până acuma marele și atotputernicul funcționar ne-a lăsat în pace, acuma ne atribue prea mare atenție. El uită cum s'a păcălit conducerea poliției în cazul cu Brandmann, ear în afacerea Charwat a jucat un rol dubios; tot în timpul său au fost unii gardiști acuzați pentru crimă de înșelăciune și jurământ strâmb, ear alți polițiști (detectivi) au fost condamnați pentru alte păcate, despre cari pot să dea actele tribunalului din Cernăuți deslușiri mai lămurite. Atragem atenția deputaților și mai ales a celor răzeșești, a dlor Cuparencu, Isopescul-Grecul, Onciul și Scalat, să-l iaie mai de aproape la ochiu pe acest funcționar cu nutra ciuntită și să facă interpelații în dietă și în parlament, pentru năzdrăvăniile sale, și aceasta o cerem cu atât mai imperios, că funcționarul în chestie pare a fi mare ucrainofil, iar pe Români să nu-i vadă în ochiu. Vom reveni și la alte cazuri, cari caracterizează pe acest funcționar, care crede să devie în curând succesorul șefului său. Poate că numai așa e explicabilă toată purtarea lui față de noi și îndeocomun față de români, că n'are răbdarea corepunzătoare de a mai aștepta ceva până la ajungerea țintei amintite. Ori poate aspirează să mai capete în curând un ordin, cum a căpătat pentru purtarea, sa știută față de rușii bătrâni. Nu în zădar s'au ocupat de mai multe ori gazetele locale „Volkswehr“ și „Volksprese“ mai de aproape cu activitatea și conducerea direcției de poliție. Deși inconvenientele provenite în conducerea direcției de poliție nu voim să le punem nicidecum pe contul actualului șef, pe care-l stimăm în orice privință, ci pe contul adlatului său știut care isprăvește toate și supune cele isprăvite șefului său de a pune stampila de subscriere, sau poate nici nu-i supune agendele la subscriere, ci le stampilează singur. În orice caz observăm, că dacă direcția de poliție nu își va schimba ținuta ei față de noi, atunci vom fi siliți a ne ocupa atât noi cât și deputații români mai de aproape cu unele păcate de ale ei.

„Lupta între școala ucraină și cea română“.

Supt titlul acesta se ocupă „Ruskaia pravda“, foaia rușilor bătrâni în Nrul 87 de școalele noastre particulare și zice că „Românii se străduiesc în satele mixte să tragă copiii ruteni la școala română“, astfel că „școala ucraină din satele mixte rămâne deșartă,

pecând cea română e hiperplină de copii ruteni". „Ba nu numai în satele mixte, dar și în sate curat rusești Românii deschid școalele lor și aduc la dânsule pe copii ruteni“.

Asupra unui necunoscător de cauză ar putea să facă zisele aceste impresia că Românii de fapt s'au apucat de cuceriri naționale pe terenul școlar și nu numai că caută să prefacă satele mixte în sate curat române, ci fac invaziune chiar în sate curat rutenie tulburând pacea și căutând să sporească numărul lor pe sama „ucrainilor“, pe sama „rușilor bătrâni“ sau cum s'ar mai numi ei. Ni pare bine că avem prilej să ne mai rostim asupra acestei chestii, care nu poate îndeștul să fie discutată pentru a arăta care este adevărul și pentru a dovedi, că Românii au tot dreptul să porceadă pe terenul școlai la recucerirea vechii lor posesiuni, ba că e chiar datorința lor de a întinde mâna de ajutor fraților lor, cari prin înțrigă, înșelăciune ba chiar și cu forța au fost duși în tabăra ruteană, îndeosebi în cea ucraină.

Eată cum stă lucrul. Multe sate curat românești au fost prefăcute de ucraini în sate mixte, altele cu majoritate românească sau cu populație pe jumătate de Români și Ruteni fură în mod necinstit și hoțesc declarate de curat rutene și școalele românești fură prefăcute de-odată în școale rutene de unde s'au isgonit cu desăvârșire limba română și unde fu introdusă limba galițienilor, limba așa zisă „ucraină“. Ca dovadă vom aduce câteva exemple. În Mihălcea a fost școală curat românească, cât colo Mihălcenii se trezesc de-odată, peste noapte așazicând, fără să fie întrebați, cu școală ucraină în sat. Dar Mihălcenii, fiind oameni cumiști și hotărâți, nu se lasă de școala românească și aleargă ani de-arândul la guvern cerând-uși dreptul lor. Funcționarii, bunți prieteni ai ucrainilor, li răspund șovăitor și trăgănează rezolvirea afacerii mai bine de un deceniu crezând că sătenilor la urma urmei li va trece gustul de școală românească și se vor împăca cu cea ucraină. În vremea aceasta comuna e împănată de învățători ucraini, cari caută toate mijloacele să convingă pe Mihălcenii că ei sunt ruși și nu li trebuie școală românească. Dar învățăturile reprezentanților ucraini nu se prind de oamenii aceștia și îndârjirea lor crește până într'atâta că se hotărăsc într'o bună zi să meargă la școală ca să-și iei cu toții copiii acasă și lasă învățătorii ucraini în școala deșartă. În Ipotestii (districtul Suceava) sat de-asemena curat românesc, se întrodusesse școala ucraină și Ipotestienii au trebuit să lupte până la extrem pentru a se cotorisi de școala ucraină. Căpitani districtuali falsificau statistica în favorul Rutenilor și apoi,

pe baza statisticeii lor întroduceau școale rutene în sate curat românești. Ni s'ar putea obiecta, că asta nu e adevărat, și că căpitaniii districtuali nu făceau slujbă Rutenilor, de aceea dăm un exemplu special. În anul 1890, fostul căpitan Pompe din districtul Suceava dedea instrucții slujbașilor săi pentru facerea recensământului și între altele le zise răspicat: „Căutați să scoateți un număr mare de Ruteni, că dealtfel vă alung din slujbă“. Acelaș căpitan căuta să întroducă școală ruteană și în satul Stroești și îi avem de mulțămît numai energiceii ținute a inspectorului Boșniag dacă cercarea căpitanului fu zădărniceă într'acest caz și în multe altele. Dar pentru aceea d. Boșniag numai trei ani fu tolerat ca inspector școlar districtual.

Și căpitaniii la Pompe au fost destui în Suceava cât și în celelalte districte ale Bucovinei unde Românii consecvent au fost prigoniți iar Rutenii gogoliți din cale afară, și promovați din răspuseri pe terenul școlar. Dacă cereau Rutenii activarea unei școale, îndată li se împlinea cererea, de cereau Românii trebuiau să aștepte câte 5, 6 sau chiar câte 10 ani.

În așa mod și cu proceduri după calapodul lui Pompe și a altor funcționari în decurs de 30—40 de ani fața Bucovinei s'a schimbat cu totul: Satele mixte au devenit cu ajutorul falsificatorilor de statistică pe deoparte, ear, pe de altă parte, pe terenul școlar, cu ajutorul inspectorilor școlari de țară totdeauna sprijinitori ai „ucrainilor“ dintre cari cel mai pronunțat ucrainofil și cel mai mare prigonitor al Românilor era Tumlirz, dus din țară înainte de câțiva ani, cu ajutorul acestora, zicem, sate mixte în mare număr au devenit curat ucraine, și altele curat românești au devenit mixte.

Dară fiindcă baza unei așa fel de rutenizări, făcute pe o bază foarte largă, și practicate în mod forsat este foarte șubredă, și școalele create în așa fel au putut să fie tolerate numai atâta vreme cât timp poporul n'a ajuns la deplină conștiință națională și până n'a înțeles că părinții au singuri să hotărască la ce școală își trimit copiii. Conștiința națională s'a trezit și în mod elementar se leapădă sate întregi de școala ucraină ca de ceva străin și reclamă în mod imperios școală românească. Această mișcare nu e decât o reacțiune naturală împotriva unor stări create în mod artificial.

Începutul pentru trezirea conștiinței naționale au făcut-o mazilii și răzeșii acum doisprezece ani și urmăresc neîntrerupt opera de redesteptare națională cu o tenacitate de admirat și roadele activității lor încep a se arăta. Cam un deceniu și mai bine a durat epoca de văicăreală generală și de lamentare fără sfârșit, care slăbia

forța de rezistență a unei generații întregi din Bucovina acuma, văzându-se că bocetele și vaietele nu numai că sunt rușinoase și nedemne de bărbați, dară nu aduc nici un ajutor, acuma, zicem, a început timpul de muncă de a-și ajuta singur și a se sprijini pe puterile proprii, căci ajutorul nu vine din cer la oameni care au pus mâinile cruciș și se vaetă, pecând cel harnic fie cât de slab tot merge înainte.

Că lucrul acesta nu li place Rutenilor și că ei nu văd cu drag dacă noi ne strângem rândurile nu numai pentru a ne apăra dară și pentru a recuceri ce am pierdut, de asta puțin ne pasă tot așa precum lor nu li pasă nimică când noi pierdem terenul pe zi ce merge și ne vâietăm că „nestingem de pe acest petec de pământ“. De fapt numărul Românilor a scăzut în Bucovina de la încorporarea ei la Austria până la 1900 de la mai bine de 70 la sută la 30, pecând numărul Rutenilor a sporit în acelaș timp de la cel mult 10 până la 40 la sută, ceea ce arată pe de o parte o descreștere nefirească, pe de altă parte însă o sporire peste măsură de mare, deasemenea nefirească.

Și ca să răspundem rușilor bătrâni la afirmarea lor că „școala română e plină de copii ruteni“ le zicem: copiii acestia sunt români cari se întorc la sinul mamei lor de la care au fost deslipiți și băgați în temniță ucraină unde s'a cercat să li se întunece mințile cu învățături ce nu se prind de dânșii și să li se înstrăineze sufletul de frații lor de un sânge. Exemplul cel mai dureros ce se poate aduce pentru ilustrarea slavisirii cu forța sunt satele răzeșești: Costești, Carapciu p. C., Vilaucea, Voloca p. C. și multe altele. Dar de modul cum s'au slavizat satele răzășești vom vorbi altă dată sprijiniți pe date oficioase și vom arăta că noi de fel nu umplem școalele noastre cu copii ruteni. Românii doar nu huzuresc în bogății ca să aibă de unde face școale pentru a crește întrânsele copii de ruteni, ci ei le crează pentru copii de ai lor cari sunt setoși de învățatură. Aceasta e sfânta lor datorie să jertfească de unde au — de unde n'au pentru a-și scoate tineretul de supt epitropia ucrainilor cari li otrăvesc sufletul cu limba și obiceiurile lor proaste.

Spre zorii reînvierii naționale.

Urmărind mai de-aproape frumosul și puternicul curent de regenerare care străbate ca un fir roș electric rând pe rând satele noastre curat românești, de odinioară, cutropite de șuvoaiele ru-

tenizării și ținând samă de progresele aproape uimitoare obținute zilnic din noua mișcare școlară românească, condusă de curatul și superjorul ideal al readucerii la vatra părintească a elementelor înstrăinate, ajungem la concluzia îmbucurătoare și plină de speranțe pentru viitorul românesc bucovinean, că ne găsim în preajma unor străluciți zori de reînviere națională, care făgăduesc să ne ducă, având sprijinul fiecărui Român de bine din țară la culmea celei mai înalte biruințe a culturii și crezului românesc.

Anunțarea acestei ere de întărire românească prin școală e aproape singurul colț senin, ce se deschide pe orizontul palid și neguros al vieții noastre cultural-politice.

Devizați în două lagăre, învrăjbiți pe urma acestui politicianism interesat cu toate straturile sociale, robiți la sate de evreul speculator, lipsiți cu desăvârșire de clasa de mijloc, cel mai temeinic factor în luarea unei lupte de emancipare de sub jugul străin, strămtorați în propria biserică de Rusneci, aliații așa numiților „democrați“, în frunte cu d. Aurel Onciul, cel veșnic cu călcâile aprinse de dragoste rusască; lipsiți de razimul de luptă pus în vedere de noua redută școlară, înaintea noastră nu s'ar deschide decât prăpastia neagră a peirei.

Iată dar de ce trebuie să ni fie scump și deosebit de prețios pentru noi toți ori-ce început, care ne duce în direcția acestei activități școlare cu un pas înainte.

Ceia ce e și mai îmbucurător, e faptul că noua mișcare nu porcede de la „masa verde“ a politicianismului de reclamă, ci această trezire spontană a conștiinței românești pornește direct din mijlocul maselor largi, având la conducere energicii pioneri ai culturii românești: preoții și învățătorii.

Temelia pe care se edifică noua fortăreață românească are de aceia o valoare îndoită: numerică și morală.

Pornind de la această rară energie morală, mișcarea școlară care fremântă de actualitate factorii constitutivi ai elementului românesc în satele rutenizate condiționează cea mai apropiată și curată izbândă a deșteptării noastre din noaptea de plumb greu a conștiinței românești săcătuite.

Un strălucit exemplu de trezire a elementului românesc din robia ruteană l-a dovedit și satul Panca. Ziua de 12 Iulie a. c. a fost pentru el o zi de adevărat triumf al conștiinței românești, Serbarea poporală aranjată de „Societatea damelor române“ din loc a concretizat cele mai sublime aspirații și clipe de reînviere sufletească a elementului românesc înlănțuit în obezile robiei slavismului parasitar.

La orele 3½ p. m. aprigii oșteni ai deșteptării satelor românești d. D. cav. de Bejan și Dr. I. cav. de Cuparencu însoțiți de d. profesor A. Vitencu și doi reprezentanți ai societății academice „Junimea” în persoanele dlor Aurel Ștefanelli, președintele societății și George Crișan, întorși din satul apropiat Jadova — unul din cele mai bine organizate sate de ienicerii învățătorei ucraine — unde s'a ținut o consfătuire în chestiile școlare românești în casa dlui Mintici cu Rezeșii și Mazilii de acolo în frunte cu energicul primar al satului d. cav. de Goian și venerabilul paroh pâr. Scraba, sosesc în gara de la Panca. Pe peron sunt întâmpinați în strigăte sgomotoase „să trăiască” de o numeroasă deputație condusă de hoțărâțul luptător român părintele Palievici, de țărani chipeși și tineri călări, fluturând în zarea senină zeci de stegulețe cu culorile noastre, cari îți umplu sufletul de bucurie.

Un moment înduioșător până la lacrimi a fost când țăranul român Pauliuc a prezintat prin o sguduitoare cuvântare în limba noastră din partea Românilor din Panca părintelui D. cav. de Bejan în semn de omagiu pâne și sare. Răspunde în termeni cât se poate de aleși și călduroși părintele Bejan. Apoi publicul adunat formează un cortegiu imposant și se îndreaptă spre curtea bunului și rezolutului român, proprietar mare d. Ianuș, unde oaspeții sosiți din Cernăuți sunt invitați la un ospăț grandios.

După o oră mulțumind pentru primirea strălucită dnei Ianuș — o naționalistă în cel mai înalt înțeles al cuvântului, care e și prezidentă a „Societății damelor române” din Panca — și drăguței dsoare contesa Logoteti, urcăm în rădvan și ne îndreptăm în frunte cu simpaticul și vioiul boer român însoțiți de un frumos număr de săteni spre locul destinat pentru petrecerea poporală.

Aice numeroși oaspeți din Strojineț, Cernăuți și împrejurime, între cari reprezentanții societ. acad. „Junimea” și ai „Academiei ortodoxe” în persoana dlui Griboschi, Tipa și Cucinschi, un foarte mare număr de reprezentanți ai elitei românești din loc și satele învecinate sunt întâmpinați cu urale nesfârșite de sătenii din loc și copiii de școală în frunte cu muzica.

O impresie foarte bună a făcut asupra publicului frumoasele cuvinte scrise pe ambele frontispicii ale portalului împodobit cu verdeață de brad: „Bine ați venit” și „Vorbiți scrieți românește pentru Dumnezeu”, un veșnic memento al luptelor de ridicare românească.

În scurt curtea se umple de lume.

La orele 5¼ petrecerea populară se deschide. Corul de copii, cari cercetează școala particulară românească înființată acum un an, dirigeat de harnicul și bravul învățător român de la școala particulară din Panca și Comărești d. Stratulat intonează „Deșteaptă-te Române“. Cântecul următor executat de elevii și elevele din loc e „Drum bun“. Deosebit de mult a impresionat inimile publicului poezia „Altariul mănăstirii Putna“ declamată cu multă căldură și dulceață de voce de o elevă, care cercetează școala românească în satul rezeșesc Comărești, scuturat și el de jugul rușinos al Ucrainilor.

Clipe de duiosie rară a stârnit în sufletele multora un cântec ocașional, cântat de un copil de 9 ani.

Îndeosebi de simțite au fost șirele din urmă, cari au fost aplaudate frenetic: „Și dacă nu voi fi român să nu-mi ajute Dumnezeu“.

Cu o gingășie și măiestrie de admirat au fost executate asemenea și poeziile „Vântul trece“ și „Primăvara cea verzie“.

Momentul culminant al concertului a fost ajuns în „Doină“ compusă de părintele Relli. Impresia acestui cântec național, prin care vorbea întregul veac de suferințe ale elementului românesc asuprit de străinism a sguđuit puternic tot sufletul românesc, care a luat parte la această superioară manifestare românească. Și nu arareori șiroaie mari de lacrimi isbucniau neașteptat din ochii celor prezenți, ascultând frumoasele accente ale limbei noastre, isgonită până nu demult din satul acesta de țerani cuprinși, rutenizat până mai eri cu desăvârșire.

Ultimile pasagii ale poesiei au fost respătite cu aplause și ovații fără întrerupere.

Imediat după executarea frumosului concert se adresează publicului părtaș la această măreață serbare prin o înflăcărată cuvântare în limba românească și rusască neobositul luptător al noului curent de regenerare școlară, consil. consist. păr. D. cav. de Bejan.

DSa amintește în linii generale caracterul românesc de odinioară al satului, chipul, în care a fost știrbit el succesiv până a fost întunecat cu totul de valurile ucraine năvălitate asupra lui. Li pune în vedere că a fost un act înălțător din partea lor hotărârea de a rupe cu trecutul rușinos și a se reîntoarce la zările senine ale vetrei strămoșești, trimițind copii la școala românească. Insistă îndeosebi asupra progreselor îmbucurătoare obținute la școala românească, printre cari o vie dovadă a fost și frumosul concert dat de copii lor, cari cercetează școala particulară românească. Sfâr-

șind mulțamește preotului din loc. În măsura cea mai largă relevază faptele neperitoare puse în serviciul idealului cultural românesc de dna Palievici, soția preotului din Panca — o Româncă, care poate servi tuturor ca un strălucit exemplu, cum știe să-și îndeplinească cineva chemarea de Româncă adevărată.

În cuvinte elogioase exprimă mulțumite proprietarului mare din loc, d. Ianuș și tuturor damelor din elita românească din Panca, cari au luat înălțătoarea și nobila inițiativă a trezirei conștiinței românești în satele infectate de pecinginea slavismului, prin constituirea „Societății damelor române“ din loc.

Înălțătoarea cuvântare a părintelui Bejan a emoționat toate sufletele românești, cari l-au ascultat. Ovațiile făcute de reprezentanții boerimei, ai clasei intelectuale și strigătele furtunoase „Să trăiască“ ale țărănimei prezente la această petrecere, nu mai conțineau.

Faptele venerabilului părinte bisericesc, care cutrieră la vârstă de șeptezeci de ani cu o răbdare de fier toate satele de-a rândul, unde trăiseră odinioară cântecele și plânse doina românească, îndemnând, îmbărbătând, necruțând nici sănătate nici banul pentru biruința cauzei românești sunt de nedescris. Ele plutesc de-asupra tuturor, și de aceia calomniile răutăcioase ale unei specii cunoscute de politicieni, cărora abia li se zărește vârful nasului din noaptea obscurității, vor trebui să dispară în aceiaș regiune unde trăesc și parașitiilor lor înfăptuitori. Și iată de ce, dle Chisanovici, „nu sunt vrednici unii să-i deslege „popei Bejan“ pentru „meritele naționale“ nici curelele încălțăminte!“

Curatul obol adus de sufletele acele curate și senine ale publicului present a fost pentru DSA cea mai plăcută mângâere pentru lupta grea care a pornit-o, pentru binele neamului românesc întreg.

Cuvântul următor îl are d. Dr. I. cav. de Cuparencu. Splendidul DSAle discurs plin de tact și eleganță a plăcut foarte mult. După ce trece în revistă frumosul număr de sate, cari au deschis cursuri și școli particulare românești DSA înfățișează în toată realitatea usturătoare încercărilor neșabuite ale Rutenilor de a oprina deșteptarea ivită în satele românești de altă dată, relevând că Românii nu fac decât aceia ce li poruncește conștiința lor de neam sămănând cuvântul crezului nou până acolo unde ajung granițele sângelui românesc. Arată că însemnătatea acestei petreceri populare are o valoare deosebită în regiunile românești înstrăinate, întrucât ea e o dovadă eclatantă a conștiinței românești trezite,

și o întărire și mai temeinică între factorii constitutivi ai elementului românesc.

Îndeamnă pe părinți să țină și mai departe cu credință la limba românească înlesnind copiilor cunoștința ei și mai temeinică.

Ambele orații au fost rostite în resumat în limba rusească de d. profesor A. Vitencu, un larg înțelegător și zelos luptător al chestiei școlare românești.

În urmă publicul adunat deschide o horă mare românească la care se prind studenți universitari, învățători, amployați, fiice din popor alături de fiice din familii înalte de intelectuali și boerimea românească, trezind astfel în sufletele tuturor clipe de însuflețire și fericire rară.

La orele 8½ sara de petreecre populară la care a incurs strălucita sumă de 634 cor. se sfârșește. Oaspeții se îndreaptă spre curtea proprietarului mare d. Ianuș, parte spre casa părintelui Palievici, unde iau parte la un splendid banchet.

Dintre discursurile ținute aici amintesc căldurosul discurs rostit de tânărul student în teologie d. V. Griboschi, a părintelui Palievici, care mulțumește oaspeților și o simțitoare cuvântare ținută de neînfricatul Român, inspectorul districtual al Storojinețului, d. Chiselită. Asemenea de mult aplaudată a fost și cuvântarea strălucită către poporeni învitați la acest banchet, de părintele Popovici din Bobești.

A doua zi la orele 6½ pornim spre Cernăuți, ducând în inimile noastre rarele impresii binefăcătoare ale acestei mărețe zi de serbătoare românească, care va rămânea pentru timpuri un viu exemplu al biruinței românești prin: Învățătorimea unită cu preoțimea, amployații și boerimea românească de-apururi credincioasă tradițiilor culturai românești, cari singure pot să ne ducă numai la adevărata zori de reînviere națională pe plaiurile Bucovinei.

Alexandru Georgy de.

Cătră publicul mare al Românilor bucovineni.

Aducem la cunoștința tuturor Românilor, că „Societatea pentru cultura și literatura română din Bucovina“ a trimis tuturor onor. proprietari mari, preoți, învățători, funcționari și primari comunali următorul apel:

P. T. Domnule,

Recensământul din urmă ne-a dovedit, că numărul acelor care simt românește și vreau să fie Români e mai mare decât

ar dori cei ce contestă caracterul românesc al acestei țeri. Un curent puternic de a salva românismul în comunele mixte a pornit tocmai în anii din urmă, și din toate părțile răsună glasuri de poporenii, cari cer școli românești pentru copiii lor, pe cari vreau să-i crească în limba și cultura strămoșească.

„Societatea pentru cultură“ a crezut că nu-și poate îndeplini misiunea sa culturală mai bine decât sprijinind din toate puterile aceste năzuințe frumoase, și în cei din urmă doi ani a jertfit aproape toate venitele sale pentru ajutorarea și întemeierea de școli românești în comunele, cari i-au cerut ajutorul. Suntem convinși, că ceea ce astăzi se poate ajunge, mâine nu va mai fi cu puțință și că dacă nu vom aduce acuina jertfe, peste câțiva ani înzădar am mai încerca să recucerim pentru cultura românească o parte însemnată a Bucovinei.

Dar puterile noastre s'au istovit și nu mai putem ținea față cererilor insistente și adesea înduioșătoare ale poporenilor români cari cer înființarea de școale românești sau au înființat școli pe cheltuiala lor și nu au destule mijloace de a le susține. De aceea ne vedem nevoiți a ne adresa boierimei, preoțimei și învățătorilor, funcționarilor, Țăntorilor bisericești, gospodarilor și tuturor Românilor de bine, rugându-i să ne deie obolul lor, spre a putea trece peste acești cinci ani*) în care se va decide victoria culturii românești pe plaiurile Bucovinei.

Și ne-am putut convinge cu deosebită bucurie sufletească, că Românul nu cruță jertfe, când e vorba de binele neamului său. Începutul l-a făcut adunarea electorală a preoților români din 17 Noemvrie 1911, ținută la Cernăuți. Ea a hotărât cu unanimitate să îndrume o colectă și a predat Societății pentru cultură o listă în care membrii acelei adunări au contribuit cu sume însemnate pentru creiarea unui „fond al școalelor românești în comunele mixte“.

Cunoscând iubirea D-voastră de neam și sentimentele D-v. românești, Vă rugăm să contribuiți cu cât Vă veți înlesni la acest fond, pe care „Societatea pentru cultură“ îl administrează deosebit de avărea ei, purtând și o carte specială în care se înscriu numele donatorilor, ca să rămână ca pildă vie pentru generațiunile viitoare.

Acțiunea noastră e contemplată pentru cinci ani viitori și Vă rugăm ca să semnați pe declarația alăturată suma anuală pe care

*) Legea țării din 30 Ian. 1873 (f. l. ț. Nr. 9) hotărăște, că școala particulară poate să devie după 5 ani școală publică.

veți avea bunăvoința să o trimiteți în timp de cinci ani consecutivi la adresa societății. Acestei scrisori e alăturat un șec al casei poștelor pentru prima rată; casierul societății noastre se va îngriji a Vă trimite asemenea șecuri la timp pentru a Vă înlesni plățirea ratelor viitoare (anuale, semestrale, trilunare sau lunare).

Făcând încă odată apel la simțul D-voastră național și mulțumindu-Vă în numele sutelor de copilași care doresc să învețe în limba strămoșilor lor, semnăm

În numele Societății pentru cultura și literatura română din Bucovina — cu deosebită stimă:

Președintele: Dionisie cav. de Bejan, cons. consistorial;
vicepreședintele: T. V. Stefanelli, consilier aulic î. r.;
secretarul: George Tofan, profesor.

*

Apelul acesta s'a trimis tuturor Românilor fără deosebire.

Acțiunea prezentă de cea mai mare importanță culturală pentru viitorul neamului nostru, este și trebuie să rămână acțiunea tuturor Românilor. Față de interesele obștești cu toții să ne întrecem în jertfe pentru înaintarea neamului nostru din Bucovina. Și frații noștri din afară de hotarele Bucovinei sunt invitați, să participe la această acțiune. Rugăm deci onoratele redacțiuni ale ziarelor românești din toate țările să binevoiască a publica apelul nostru și, considerând importanța lui deosebit de mare, să-l recomande din toată inima păturilor largi ale națiunii române.

Pentru comitet: Dionisie cav. de Bejan; secretarul: George Tofan.

*

Publicăm apelul societății și credem că nu mai e de lipsă să-l recomandăm deosebit fiind că presupunem, că toți Românii sunt pătrunși de importanța și necesitatea unei atare acțiuni și credem că nici cel mai sărac nu se va retrage de la jertfele ce se cer de la noi toți în împrejurările atât de anevoioase supt care trebuie să ne recăstigăm terenul pierdut. Dar să nu uităm că lupta oțelește puterile și deaceia să nu ne codim ci cu însuflețire să ne unim puterile și isbânda va fi de bună samă a noastră.

Ca pildă cum Românii din Ardeal știu lupta pentru limbă și ce jertfe aduc pentru cultură tipărim aici o notiță din foaia „Românul” din Arad (Ungaria). Eată notița:

„O nouă jertfă a țăranilor noștri pentru cultură. Credincioșii gr.-or. rom. din comuna Șirnea (prot. Bran), pătrunși de folosul

covârșitor al școlii și învățaturii pentru viața lor sufletească și materială, au hotărât, ca în locul școlii vechi și nepotrivite să ridice un palat, care să fie la înălțimea condițiilor unei adevărate vieți moderne. Piedeca cea mai mare în calea realizării acestui plan era — ca pretutindeni la noi — lipsa de bani gata. Dar oamenii de inimă și de acțiune știu înlătura și cele mai mari obstacole și astfel și țărani români din Șirnea au decis să scoată din șerparele lor asudate suma de nevoie. Astfel s'au găsit 170 de țărani săraci, cari să subscrie câte 100 cor., la olaltă deci 17.000 cor. și lângă aceștia alți 25 de inși câte 50 cor. adică 1250 cor. rezultând suma însemnată de 18,250 cor. Hotărârea aceasta, adusă sub impulsul celei mai curate însuflețiri, a fost ratificată de consistoriul nostru, cu cea mai vie bucurie“.

Naționalitățile din Austria în 1910.

În publicația comisiunii centrale pentru statistică din Viena, care a apărut zilele aceste, se poate citi, că populația din Austria se urcă în anul 1910 la numărul de 27.963,872. Într'aceștia sunt 9.950,266 Nemți, 6.435,983 Cehi, 4,967,984 Poloni, 3.518,854 Ruteni, 1.252,940 Serbocroați, 783,334 Italieni, 275.115 Români și 10.974 Maghiari.

Sporul general dela 1901—1910 e 9.09%. Naționalitățile au sporit în modul următor: Români cu 19.12%, Polonii cu 16.64%, Maghiarii cu 15.32%, Serbocroații cu 10.11%, Nemții cu 8.50%, Cehii cu 8.07%, Italienii cu 5.68%, Ucrainii cu 4.24%.

După cum putem vedea, Românii au de data asta sporul cel mai mare. Dară să nu credeți că numărarea din 1910 a fost făcută obiectiv, doamne firește. Sporul acesta destul de mare nu se mulțamește încă satelor recăstigate în anii de pe urmă, ci numai sporului natural și al recăstigării a vr'o 4 sate din districtul Suceava și Cernăuți. Celelalte sate, cari s'au declarat românești sunt încă trecute în lista Rutenilor. Cererile a mii și mii de oameni de a fi trecuți în lista românească fură călcate în picioare.

În districtul Vașcăuțului, de pildă, unde avem azi școli particulare cu câte 200 de copii, unde părintele Vlad cu toate înșelăciunile practicate de „Wahlmacheri“ a întrunit 1022 de voturi, statistica oficială ni arată numai 300 de Români. Da, 300 de Români unde avem sate ca Costești cu aproape 3000 de locuitori răzeși, Carapciu pe Ceremuș cu peste 5000 de răzeși, din care

partea cea mai mare se străduiesc a se întoarce la neamul din care se trag, apoi Vilavcea, Voloca, Stănești etc.

Vedeți cum se face la noi statistica. Din peste 10.000 de Români ce-i avem azi în districtul Vașcăuțului ni s'au lăsat numai 300 pe lista de recensământ.

Căpitanul Vașcăuțului și-a făcut datoria cu vârf și a lucrat cât a putut pentru Stocki și Wassilkö și avea bun motiv a se aștepta la o distincție propusă și exoperată de aceștia.

Dar întâmplarea a voit să fie altfel, domnul căpitan din Vașcăuți și-a listovit puterile, și-a stricat nervii și a trebuit să plece la sanatoriu pentru a-și drege nervii.

Și așa ca la Vașcăuți s'a lucrat și în alte districte și nu e deci nici o minune dacă numărul Românilor a fost redus la 275.000.

Noi suntem aici în țară la 350.000 pecând Rutenii nu știu dacă ar trece peste 260.000, dacă s'ar face statistica în mod obiectiv, fără siluiri și fără ulterioare corigeri. Dar ceea ce am pierdut acuma avem bună nădejde că vom câștiga la proxima numărare numai trebuie să lucrăm și să veghem ca să fie strânse rândurile noastre.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Un exemplu de barbarism în secolul XX.

Noi Români din Bucovina suntem amar bătuți de soarte, când chiar pe pământul nostru pe care-l lucrăm și ocrotim cu brațele noastre suntem tratați în modul cel mai neomenesc de către niște venetici, cari sosesc la noi sub masca culturii, și cari primiți de noi cu bine și omenie, numai ce încep a prinde rădăcină în țară, în loc să ne mulțamească pentru primirea de care au avut parte caută să ne scoată din chiar binele și gospodăria noastră. Noi o pățim ca omul ce a încălzit șerpele la sânul său...

În articolul de față voim să tratăm pățenia unui român aplicat ca sergent la garda de finanțe. Din exemplul acesta se va vedea clar ce pățește un băștinaș de către niște venetici (se zice că sunt cehi), cari mai eri-alaltă-eri s'au pripășit în Bucovina și acuma vreu să domnească preste ai noștri tratându-i mai rău decât pe niște dobitoace. Eată întâmplarea:

Sergentul de finanțe din Slobozia-Rarance a făcut o petiție la direcția de finanțe, cerând să fie transferat pe alt post. În luna lui Mai vine Comisarul Küstner la postul de finanțeri-gardiști din Slobozia-Rarance și între altele poronțește să vie Atanasie Turturean înaintea sa pentru ca să-și motiveze cererea de

transferare. Dar gardistul Turturean isprăvindu-și serviciul pe la ameazi nu mai era acasă. Trimite să-l cheme și Turturean veni îndată, bine dispus, pentru că a băut vr'o 2—3 păhare cu bere după isprăvirea slujbei sale.

Întrând în cancelarie află Turturean pe lângă comisarul Küstner și pe colegii săi Eduard Silzer și Franz Till, care amândoi aveau mai demult ciudă pe Turturean și așteptau numai momentul potrivit pentru răzbunare.

Numai ce pășește Turturean peste prag, Till se răpede la dânsul și, sub pretext că românul ar fi beat, îl înhață de guler și-l târâie înaintea comisarului. Till înșfăcase așa de violent pe Turturean, că i-a rupt gulerul de la grumaz și la urmă postându-l înaintea comisarului nu-l lasă în pace ci răcnește la el ca un turbat: „Valahule, așa stai înaintea dlui comisar? și-l îmbrânțește la urmă ca pe un criminal la pământ. Küstner, comisarul în chestie, a privit liniștit la purtarea sălbatică a gardistului Till, a observat cum acesta tratează cu brutalitate pe un coleg al său și n-a zis nici o vorbă. Ba ce e mai condamnabil, românul avu parte de așa o dobitocească tratare înaintea acelu, care avea datoria să-l ieie în scut și să-i asculte motivarea pentru transferare. Motivarea a-i văzut-o cu ochii, dle dui comisar Küstner! Sau poate nu ajunge?

După cele petrecute în cancelarie, plecă Küstner împreună cu prietenul său nedespărțit Till, la cărșma lui Osias Meidler spre a pune la cale o pedepsire disciplinară a „valahului“. Turturean îi urmări cu privirea și se hotărî în fine să între și el în cărșmă pentru a observa ce se pune la cale contra sa. Întrând în cărșmă ceru un șip de bere, cărșmarul însă nu-l servi pentru că comisarul Küstner îi opri să-i deie ceva lui Turturean. Românul cere pentru a doua oară un șip de bere; pe aceasta vine comisarul Küstner din camera de alături și cearcă să-l scoată pe Turturean afară cu vorbe răstite precum: „Afară! dumniata ești beat și nu-ți trebuie bere — afară!“ Turturean îl roagă cu toate aceste în mod cuviincios pe comisarul Küstner ca să-i deie voie a-și bea berea procurată și îndată se va depărta. Küstner însă îl apucă pe Turturean de spate și cearcă să-l dea afară cu forța. A venit în grabă și Till, și, lovind cu stratul puștei asupra lui Turturean, reușesc aceștia doi a-l scoate din cărșmă pe bietul român. Acesta a făcut imediat o plângere în scris către Direcția de finanțe în Cernăuți și o duse singur la locul convenit. — Küstner și Till, ca să scape de belea s'au pus la cale să facă și ei arătare, acuzându-l pe Turturean, că el i-ar fi apucat de piept pe amândoi și abia când Küstner l-ar fi declarat suspendat și arestat, acesta să fi fugit din cărșmă.

Turturean s'a plâns și în persoană la inspectoratul de finanțe din Cernăuți înaintea dlui consilier Bichler și a lăsat să se constate și rănilile sale de către un medic. Dar Turcul te bate și Turcul te judecă — arătării calomnioase a comisarului Küstner i-se dăde crezare și pe acuzele acestuia Turturean fu arestat și deținut în cercetare disciplinară până la 4 Iunie la judecătoria districtuală din Boian. Afară de aceea se făcuse pâră contra lui Turturean și la procuratura din Cernăuți pentru „act de violență“ etc. Turturean a pârât și el la tribunal pe comisarul Küstner și pe tovarășul acestuia Till pentru „acte de violență“ comise de fapt și nu numai imaginate.

Așteptăm cu răbdare verdictul judecătoriei din Boian și vom mai reveni asupra cazului. Deocamdată însă rugăm pe deputații noștri să binevoiască și dumnilor a se interesa de acest biet slujbaş, o victimă a veneticilor care, după informațiile ce ne stau la dispoziție, au făcut un adevărat complot contra unui om de ai noștri pentru a-l scoate din slujbă ca să poată vâri în locul lui pe unul de ai lor.

De cazul acesta s'a mai scris în publicitate între altele și în organul „finanțelor din Austria“ stigmatizându-se cazul ca un adevărat „act de barbarie“ comis în Bucovina. Credem dară că e și datorința deputaților români să se ocupe de el.

Internatul rancisc Iosif de băeți români în Cernăuți.

Părinții sau epitropii, cari vor să-și deie copiii la internat, au a adresa cererile lor către comitetul Societății pentru cultura și literatura română în Bucovina, trimițându-le însă direcțiunii internatului, Cernăuți, strada Lumea-nouă 24, până la 15 August st. n. a. c. Cererile vor fi însoțite de actul de naștere (mitrica) și de ultimul certificat de școală; acei elevi însă cari aspiră la un loc gratuit sau la unul cu taxa redusă, vor trebui să alătoreze și certificatul de paupertate. Primirea definitivă va urma după ce elevul va fi fost cercetat în privința sănătății sale de către medicul internatului dr. Isidor Bodea, domiciliat strada Wolan, spitalul de copii, și după ce părinții respective epitropii elevilor vor fi șemnat în fața a doi martori o declarație relativă la plătirea regulată a taxelor fixate de comitetul societății.

Taxele sunt: secția I: 60 cor. pe lună, iară secția II: 30 cor. pe lună.

Sunt și 10 locuri libere susținute de legatele „Caragea-Flondor“.

Acei elevi cari au mai fost în internat și au avut purtare bună și succese frumoase la școală vor fi preferați la condițiuni egale.

Taxele se vor solvi anticipativ în decursul întregului an școlar, fără ca să se respecte vacanțele Paștelor și ale Crăciunului.

Fiecare elev va solvi necondiționat la primirea sa în internat 5 cor. 50 bani taxa de intrare plus taxa fixată pentru întreținere pe luna Septemvrie. Elevii, cari au rămas în restanță cu plata pe anul trecut nu vor fi primiți în internat, dacă nu vor fi achitat datoriile lor până la 10 August curent.

Fiecare elev trebuie să fie înzestrat la primire cu :

6 cămeși de zi și 3 de noapte, 6 ismene, 3 prosoape (ștergare), 3 fețe de perină, 4 cearceafuri (prostiri) dintre cari două pentru paier și două pentru plăpomă. Un obial sau cergă de lână, 6 părechi ciorapi (colțuni) sau obiele; o umbrelă, 2 piepteni (1 des și 1 rar), 1 perie pentru părul capului și 1 pentru haine, 3 perii pentru ghete, 1 periută de dinți, o lădiță a cărei înălțime să nu treacă 32 cm., săpun, ace și ață albă și neagră; în fine îmbrăcămintea necesară.

Toate aceste lucruri trebuie să fie în stare bună.

Acei elevi cari aspiră la un loc gratuit ca subprefect sunt avizați, că nu vor putea face meditații particulare în afară de internat.

În numele comitetului „Societății pentru cultura și literatura română în Bucovina“ :

Prezidentul societății: Dionisie cav. de Bejan.

Directorul internatului: Gheorghe Ciupârcă, catehet.

Naționalismul ca armă în lupta economică.

Astăzi tot mai mult ies la iveală, cauzele fundamentale ale tuturor luptelor dintre popoare, cearta pentru cea mai bună bucată de pâine. Politica externă a statelor moderne, devine din an în an tot mai mult, premergătoarea intereselor economice. Tot deodată prin furia concentrată în corpul reprezentativ a politiceii externe, ea sprijinește voința de expansiune, de întindere, pe care o reprezintă siguratic, fiecare înaintaș al comerțului.

Lupta de întrecere economică, care se încinge pe neresuflete din ce în ce tot mai tare, a șilit popoarele și cărmuirile, să lucreze aproape mână în mână cu întregul reazăm al națiunii, în

bătălia pentru fiecare folos economic și aproape în același timp, să pună în mișcare, tot ce-i stă la îndemână. Cărmuirile își dau astăzi bine seama, că pe după fiecare ban-vamă, pentru care se poartă tocmeala, nu stau numai vr'o câțiva diplomați de salon, ci milioane de popoare muncind din greu, care sub nici un motiv și în nici o împrejurare, n'ar privi cu nepăsare și în liniște, vr'o știrbire adusă intereselor lor de trai. O politică de cabinet, chiar și o politică de interese ale unei minorități ori cât de puternică și cu influință, e astăzi de fapt înlăturată cu desăvârșire. E înlăturată chiar și de aceea, fiindcă fiecare potrivit ar afla îndată slăbiciunea celuilalt și s'ar folosi de ea.

Anglosaxonii, adică englezii ca și americanii, au recunoscut încă de ani de zile, această nouă orientare a metodelor politice de luptă și se străduiesc, să se înarmeze, înoindu-se politicește pe dea'ntregul. În privința dezvoltării serviciului lor extern, după cerințele de azi, ei au făcut un pas uriaș, pe care celelalte țări caută acum să-l ajungă, punându-și în joc toate puterile. Corpurile reprezentative politice enleze, adică cele americane, în străinătate, s'au alăturat cu prisosință pe lângă consulate și acolo unde a fost nevoie, în tot locul au întregit ne mai pomenit activitatea consulatelor. Ele au ajuns să fie astăzi, adevărate arhive de îndrumări și lămuriri practice, prețioase, economice, pentru concetățenii lor, și cu mult mai mult decât corpurile reprezentative germane, iar de tot mult față de cele românești, îmbolditoare de-a dreptul ale inițiativei economice nouă.

În ceea ce ne privește pe noi românii, în privința aceasta, suntem prea fricoși și cu luare aminte. Nici în România, nici la noi, n'am tras încă toate urmările, cu destulă pătrundere, din amestecarea tot mai mult cu economia universală. Avem de tot puțini funcționari formați, cari să aibă cunoștințele de lipsă, ca să reprezinte o politică economică universală activă.

Astăzi însă, mai mult decât ori când, e de lipsă și trebuie, ca țara românească, ba mai mult, îndrăznesc să spun, că toată românia de pretutindeni, e neapărat de trebuință, să aibă puteri treze și harnice, în toate țările lumii, puteri, cari să fie în stare să prindă iute de veste și să înștiințeze la timp, despre cerințele și nevoile altor ținuturi, ca astfel să i se poată da puțința clasei noastre comerciale, să ia măsurile de lipsă. Spiritul național al popoarelor, ca armă în lupta economică, e folosit astăzi într'o măsură necunoscută încă până acum, în unele țări, chiar dintre cele mai înaintate. Aceasta e numai forma cea mai nouă a politizării luptei economice,

căreia deși noi românii, cu cea mai mare părere de rău, nu-i dăm destulă precădere și n'o cinștim după întreaga ei seriozitate, totuși încetul cu încetul are, dar odată va avea și la noi, cea mai mare trecere. E timpul suprem însă ca această armă să între în folosință în viitor pretutindeni la noi românii, ca un factor însemnat al politicii economice, ca să n'o mai răspândească străinii pe a lor, căci de introdus au și introdus-o.

Până acuma s'a încercat boicotarea economică a unui popor în două feluri de căpetenie. Din ură față de un potrivnic, pe care nu-l putem răpune altfel, o întreagă națiune ia hotărârea drept cea mai nouă *Ultima Ratio*, să nu mai cumpere mărfurile dușmanului până atunci, până când pricina neînțelegerii n'a pierit.

Știm cu toții, așa cred, ce armă plină cu efect a mai dat această măsură, mai cu samă popoarelor slabe militărește și cum prin ea, s'au priceput să-și asigure foloase însemnate, atât chinezii în cearta lor cu americanii, cât și turcii față de austriaci. Că o astfel de boicotare, poate fi ținută trează îndelung printr'o strașnică agitație, ne dă o pildă clasică despre aceasta: boicotarea polonă, care de altfel a luat întru câțva altă formă.

Boicotul cel mai hotărâtor, fiindcă e cel mai trainic, e totuși acela, care pe nedrept a fost mult luat în răs, și și-a făcut începutul cu așa numita: Săptămâna engleză.

Acest fel de boicotare se poate folosi mai cu isbândă în statele mici culturale, deci în România, și l-am putea folosi în toate țările străine, cu supuși români.

Săptămâna engleză, are de scop mai întâiu de toate, să arate englezilor, că pot fi fără marfă străină și că se poate ocoli foarte bine temutul *Made in Germany*, dacă se va scoate la iveală în deajuns, printr'o punere în vânzare cu istețime, numai *Made in England*.

Dacă mișcarea aceasta a început în Anglia, apoi în Scandinavia însă, a ajuns să fie provocatoarea unei agitații foarte stăruitoare și conștie de scopul urmărit. Acolo, s'au format, sub înrâurirea puternică a industriașilor indigeni, mari asociații, cari caută să înrăurească cu ori ce prilej opinia publică și anume se folosesc de fiecare cauză externă, ca să pregătească prielnic întru a se da întâietate producției proprii naționale. În toate trei țările se urmează la fel. Negustorilor de mărunțișuri li se trimite o tablă cu firmă, cutată artistic, având ca inscripție: Cumpărați numai marfă din țară, sau fabricată în Suedia și a. m. d.

Aceste table cari sunt foarte băfătoare la ochi, se pun la marfa, care e trimis, și în chipul acesta sunt deosebit de scoase la iveală. Sau în Norvegia adică, se publică în ziare și anunțuri colective, în cari se aduce la cunoștință, pe o pagină întreagă a formatului foarte mare a ziarelor norvegiene, numai fabricațiile țării aceleia. Aceste anunțuri au de obicei o încadrare potrivită și de cele mai multe ori e împodobită cu marca țării.

Să-mi fie îngăduit să vă dau în privința celor arătate mai sus, o pildă tipică.

În Copenhaga, capitaliștii germani, au înființat o casă mare de comerț, care avea de gând să vândă îndeosebi și marfă germană. În scopul acesta s'a făcut o reclamă strașnică, în felul celei care se face de toptangii germani și la început s'a crezut, că o să meargă bine fără multă bătaie de cap. Curiozitatea atrase la început în număr mare pe cumpărători. Dela început însă s'a făcut o greșală psihologică, trecându-se cu vederea ca să fie casa de comerț întocmită după caracterul poporului danez, iar nu după un gust pronunțat nemțesc, care în ori ce caz, nu le convine danezilor. Capitaliștii germani credeau, că „dorința de a cumpăra“ va fi mult mai mare, decât naționalismul viu al danezilor. Încă delo început concurența dădu atacul, și anume comerțul de mărunțisuri al clasei de mijloc, care în Danemarca nu e încă deloc sdruncinat, își mobilează rezervele, ca să nimicească casa de comerț germană prin necurmata antipatie națională. Presa cea mare a rămas neutră, în parte chiar aproape binevoitoare, — cum ar fi spre pildă cea din România. — Însă nu trecu mult și ziarele cele mai mici din Copenhaga, precum și întreaga presă din provincie, nu se obosi să atingă simțământul danez în privința acestui caz. În curând se iviră greutăți cu personalul danez. Autoritatea conducătorilor de afaceri germani, scăzu la minimul cu putință și în unele secțiuni, în care erau nevoiți să comande marfă din Danemarcă cum sunt cele de lipsă pentru hrană, tot mai greu se putea ajunge la cătimele îndestulătoare. La vestea, că s'ar urmări înființarea de sucursale în provincie, ziarele din orașele respective, pretindeau, că nimeni să nu vândă sau să închirieze caselor germane, sub pedeapsa unui boicot economic și social. În urmarea acestor măsuri naționale conștiente, casa de comerț germană, trebui în curând să fie primentă și să treacă sub o conducere daneză, dacă voia s'o mai ducă înainte. Opinia publică își făcuse datoria națională.

Acest succes a făcut ca în Danemarca, în cercuri cât mai largi, să crească tot mai largi, să crească tot mai tare interesul pen-

tru problema respingerii mărfurilor străine, și să se dea în chipul acesta un sprijin bun fabricațiunilor interne în luptă cu concurența externă. De această armă se face uz și astăzi în mod dibaci la ori ce prilej binevenit.

Și acum să ne întrebăm: noi românii ce facem în această pricină?

Noi preaslăvim tot ce e străin, folosim tot ce e străin, deși am putea folosi tot așa de bine lucrurile muncii românești, îmbărbătăm în chip ucigător, tot ce vine dela străini, cu toate că ar trebui mai întâiu să îngrijim de îmbărbătarea a tot ce vine dela românii noștri, cari nu sunt tocmai așa de disprețuit, după cum unor înfurați dintre ai noștri, le place să cârtească.

Ajungă-ne înjosirea cu care ne-am împroșcat noi înșine, din care cauză au îndrăznit și alții și să luăm cu toată hotărârea pildă de acest naționalism economic, care se manifestă atât de înălțător la popoare cu mult mai puternice, mai multe și mai mari decât noi și totuși nemiloase apărătoare a trăiniciei lor ca națiune și cu o clipă mai de timpuriu, să îndeplinim și noi la noi, ceea ce ele au și început la ele, cu toate că au clasă de mijloc națională și n'au atâtea lipitori de ale satelor, câte avem noi.

(„Românul“).

Traian V. Țăranu.

Documente.

Un hrisov din 1786.

Io Alexandru Ioan Mavrocordat Vod Bojii Milst Gspdr Z.: Moldavscoi.

Să face știre prin acest hrisov a Domniei mele, pentru Ioan Tăutul cu frații săi Vasilie i Gheorghie și Costachi feciorii lui Sămion Tăutul ciau fost vornic de Suceavă. Carii prin jaloba ce au dat către domnie mē: au arătat că din vechiu stare neamului lor curge din Tăutul ce au fost vel logof: Și din întâmplările vremilor căzind neamul lor la scăpăciune, au rămas înstreinaț din rânduiala neamurilor și părăsiț de domneștile mili rugându-se ca să fie cuprinși și agiutoriț cu oareș care milă domniei mele. A căroră arătări și rugăminte după cercetare adevărindu-se, atât din scrisori vechi ce au pentru moșii, și mai ales din arătările acist credincios boierul domniei mele, dml Ftedor Balș vel vor: că să trage cu adevărat neamul lor din vechi din Tăutul ce au fost vel logof, și mai vartos că și tatul acestor de mai sus numiți au slujit trebuinților pământului acestuia la vremi trecute, cum și însuș

aceștie asămine s'au aflat și să află slujind. Pentru aceia și domnie mē: n'am trecut cu vedere rugăminte lor și iată făcând milă cu dănșii hotărām prin hrisovul acesta. Ca după cum părā acum n'au fost supāraț cu dājdi sau cu alte poronci și agarii, și de acum înainte și în toată vreme să fie apăraț, atât de dājdiile visteriei cum și de toate alte ori ce fel de agarii vor fi asupra altor ori ce stări de oameni, nici dregătorii țānuturilor să nu-i poată rāndui la poronci și deosăbit mai făcând domnie mē mila cu dănșii și pentru toate bucatele lor ce vor avē. Adică stupi i sfini i vinul ce vor face din adivārate ville lor și oi să fie scutite la vreme slujbilor visteriei, nici un ban să nu plătească desătina i vādrārit și goștinā. Numai și ei după mila ce am făcut domnie mē: cu dănșii să se ferească a nu numi bucate streine a altora supt numele lor ca să le scutească cu chip de vicleşug, căci dovedindu-se o urmare a lor vicleanā ca aceasta, atunce nu numai să plătească îndoit după hotărāre ponturilor slujbilor, ce încă să fie lipsiț și de mila aceasta. Asijdere și pentru doisprezece liuzi: oameni streini aduș de piste hotar dintraltā țārā pentru slujba casālor sale, carii fiind adevēriți de cātrā dregători cā sānt streini, și n-au fost nici odatā birnici întracest pāmānt, să fie scutiț și apăraț, atât de bir, cum și de alte agarii ori cāte vor fi asupra altor iācuitori. Deci poroncim domnie mē: atât dregătorilor de pe la țāntri (țānuturi) i altor boieri slujbaș, cum și slujbașilor desătnici i vādrari și goștinari, de cātrā toț să se urmeze pāzindu-se întocma după hotărāre hrisovului: care s-au întārit cu a noastră domnească iscāliturā și pecete. Poftim domnie mē: și pe cei din mila lui Dumnezeu: aleși și rānduiț domni la această țārā în urma noastră, să nū strece aceste puține miluiri, ce mai vārtos adāogānd să întārească pentru al domniilor sale vecinica pomenire. Scrisu s-au hrisovul acesta la scaunul domniei meli în oraș Iașii întru cea dintāi domnie a noastră la Moldavvie în anul al doile

Io Allexandru Mavrocordat

* 1786 * avgust *

L. S.

Pecetea are următoarea legendā:
„Alexandru Mavrocordat Ioan Voevoda
cu mila lui Dmnezāu Domnu și Ighemon
a toată Moldavie 1785“

O iscāliturā nedescifrabilā.

* * *

În dosul documentului se aflā notița aceasta: „S-au trecut ia condica visteriei Cond: Veisa (?) ot vist“.

Adică eu Dochița, fata lui Cotoman fimie lui Procopi Dasca-lului, făcut-am adevāratā scrisoare mea la cinstitā māna dum.-sale

Ioniță Cantacuzino hat(manul) precum să se știe că luând: 250 lei, adevă doao sute cincizeci de lei în datorie de la dumnalui de cătăva vreme, pentru care bani am pus amanet scrisori de nește părți de moșie ce avem la ținutu Cernăuților i a Sucevii anume Jadova i Stănești i Ivancăuți i Ispasul, și fiind că am trecut preste vade și neavându eu nici o puțință că să-i dau dumisale banii cu dobânda lor, m-am rugat dumisale de ni-au mai pus și altă vade pără la 15 zile a lunii Avgust să fac cum voi putea să dau dumisale ban. cu dobânda lor din zece doisprăzece, și să-mi scot scrisorile moșiilor iar de n-aș căuta să dau bani nici la această vadea, să rămâie toate moșiile mele de mai sus arătate de istov a dumisale cu tot vinitul lor în veci și pără la vadea cât vinit ar lua dum.-sa hat(manul): de pe aceste moșii să să fie în samă din suma banilor ce sint arătați mai sus, și pentru a mai adevărată credință le i-am pus de țin loc.

let: 1767, Iuni 5,

Eu + Dochița fata lui Cotoman fimie lui Procopie Dascalul platnică — + Procopie Dascal zet Cotoman: plat.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Dela consiliul școlar de țără.

În ședința consiliului școlar de țără din 11 Iulie s'au luat următoarele hotărâri: În Pătrăuți lângă Suceava fu numit înv. sup. d. Luca Buliga din Calafindești; la Carapciu pe Sirete și Presecareni fu numit înv. sup. d. Dionisie Vlad din Berchișești; la școala de fete din Rădăuți fu numită înv. sup. dra Ana Voronca; la școala de băeți din Rădăuț (str. Berăriei) fu numit înv. sup. d. Emilian Iliuț din Vicov-de-jos; în Rădăuț fu numit înv. sup. d. Ioan Vlonga până acuma suplinitor la cursul pregătitor al gimnaziului al III-lea în Cernăuți; dra Ecaterina Tomiuc, fu numită înv. în calitate definitivă la școala de fete din Rădăuți. D-na Flora Saco, născ. Romașcan fu trecută în pensie la cererea proprie; s'a admis schimbarea de post între Gheorghe Zugrav, înv. din Vicov-de-jos, și Gheorghe Chifan, înv. în Satulmare. D-lui Leon Cehovschi, înv. sup. din Gura-Sadovei, i s'a votat recunoștința consiliului școlar pentru rezultatele frumoase obținute în învățământ.

* * *

Aflăm din izvor sigur, că consiliul școlar de țără s'a hotărât în fine a cumpăra o parcelă pentru clădirea gimnaziului românesc. Afacerea aceasta se trăgănează mai bine de 3 ani și toți românii

să fie buni-bucuroși, că în fine se știe măcar locul pe care se va zidi gimnaziul al III-lea de stat, căci până la începerea clădirii e încă mult și până la isprăvirea edificiului vor trece de bună samă mai mulți ani. — Oferta făcută de comitetul țării pentru clădirea gimnaziului III fu aprobată și Românii se vor putea mândri peste câți-va ani cu un edificiu modern în fața grădinei publice alături de fosta școală agronomică. Dar lucrul acesta e mai puțin interesant. Lucrul principal și unic probabil în toată Austria e vecinătatea de care se va bucura noul institut. În edificiul școlii agronomice se va plasa adecă institutul de maternitate și cu școala de moșit. Se poate lucru mai nimerit decât un liceu lângă un institut de maternitate?! Nici vorbă! Deci bucurați-vă frați români, și mulțamiți în prima linie comitetului țării că s'a îndurat să ofere locul de alături lângă „școala de moșit“ pentru liceul al III-lea și mulțamiți și domnilor de la consiliul școlar că s'au învoit cu lucrul acesta, că dumnealor doar sunt reprezentanții chestiilor școlare și nu scapă din vedere creșterea morală a tineretului și nu ar admite lucruri vătămătoare pentru educația elevilor. Deci fiți liniștiți, căci institutul de femei în chestie nu va purta nici inscripția „Institut de maternitate“ și nici „Școala de moșit“ ci va avea o inscripție modernă, un termen științific, se va numi adecă: „Clinică de femei“ (Frauenklinik). În așa mod inscripția e menită să salveze morala gimnaziștilor și interesele comerciale ale comitetului țării. Comitetul țării va fi deci satisfăcut că a putut vinde o parcelă cu preț bun, consiliul școlar va fi satisfăcut, că nu mai e nevoit a căuta altă parcelă și în fine și părinții copiilor de la gimnaziu vor fi deasemenea satisfăcuți — că n-au încotro.

Bundegură.

Raport asupra activității Societății Mazililor și Răzeșilor bucovineni de la înființarea ei.

În 24 Decembrie 1899 se întruniră câțiva inși în sala de ședinți a societății pentru cultura și literatura română în Palatul Național pentru a se sfătui cu privire la înființarea unei societăți a mazililor și rezeșilor, a acelei stări, care în majoritatea ei covârșitoare e așezată în nordul Bucovinei și stă în nemijlocit contact cu nații străine, îndeosebi cu Rutenii, cari influențează răzeșimea într'acolo ca și ea să se asimileze Rutenilor.

Ideea înființării unei societăți a mazililor și răzeșilor a purces din partea dlui Dionisie cav. de Păunel, coborâtor dintr'o veche familie de mazili, trăitori pe mănoasele câmpii din Valeva. D-Sa încă cu doi-trei ani în urmă a discutat starea răzeșilor din districtele Coțmani și Vașcăuți cu alți bărbați precum cu d. Dionisie cav. de Bejan, Vasile de Tudan, Dimitrie cav. de Țopa și a zis că e timprul suprem ca și mazilii și răzeșii să-și formeze o societate, care să deie îndrumări maselor largi ale răzeșilor de la țară ca aceștia să nu fie ca o turmă fără păstori în stare deplorabilă și pe cale de a fi sfâșiată de Ruteni. — Ideea e frumoasă ziceau toți, dar are puține șanse de realizare. Însă d. Păunel inzistă îndeosebi pe lângă d. Bejan, care se hotărî să încerce înfăptuirea acestei inițiative. Adunarea prealabilă din 24 Decembrie 1899 n'avea deci să discute dacă e de lipsă a se înființa o societate de mazili și răzeși sau nu, ci ea era chemată deadreptul să facă pașii necesari pentru o înființare cât mai grabnică a acestei societăți.

Punctul principal la înființarea societății fu acela de a se căuta chipul și mijloacele necesare pentru deșteptarea acelor mazili și răzeși, cari din nefericire au ajuns a fi separați de corpul național românesc și sunt pe cale a se pierde în puhoiul slavon, îndeosebi al celui rutean. Mai sunt încă răzeși, care și-au păstrat cugetul și sufletul românesc și în cele mai rusificate comune, dar numărul acestora cari nu mai cugetă la trecutul lor și se cred rusneci ca și cei ce s'au opoșit cu timpul pe lângă dânșii, veniți cu toții din Galiția, e așa de mare că constituie o adevărată primejdie pentru mazilii și rezeșii din nordul Bucovinei.

Pentru a pune stavilă acestui proces de slavizare al răzeșilor trebuie sprijiniți mai întâiu aceia, care sunt conștienți de originea lor, iar ceilalți trebuie treziți din somnul lor și îndemnați ca să se întoarcă la limba și obiceiurile strămoșilor lor.

Și domnind o indiferență generală în fața acestei primejdii ce amenința să șteargă câteva zeci de mii de răzeși din rândurile Românilor, ba fiind răzeșii întimpinați chiar de Români ce se consideră ca conducători ai destinelor națiunii române cu o neîncredere con d a m n a bilă pe motivul că ei sunt crescuți și trăitori într'un mediu străin și nu pot să fie buni Români, ear pe de altă parte având simțământul național al mazililor și răzeșilor încă rădăcini puternice în inimile celor ce știau tradiția lor și manifestându-se ei ca români adese în ciuda loviturilor ce le primeau dela ucraini și de la alți dușmani ai lor — pentru a pune capăt acestor stări de lucruri dăunătoare națiunii întregi au pornit câțiva bărbați lumi-

nați, ajunși prin hărnicia și ostenețele lor la stare bună și la pozițiuni înalte, bărbați cari, resăriți chiar din rândurile răzeșilor din nordul Bucovinei, știau mai bine decât oricine durerile fraților lor de la sațe, și știind adevărata stare de lucruri puteau să încerce o îndreptare a relelor.

(Va urma).

Știri mărunte.

Birouri notariale. D. Dr. Nițu Blându și-a mutat biroul său notarial de la Gura-Humora la Suceavă ear d. Dr. Minodor Bendeyschi și-a mutat biroul de la Vatra-Dornei la Gura-Humora.

Examene. D. Aurel Morar, auscultant pe lângă tribunalul din Cernăuți, a luat titlul de doctor în drepturi la universitatea din Praga; d. Dr. Orest Tarnoveanu, auscultant la tribunalul din Cernăuți, a trecut la Leov examenu de judecător cu eminență.

Numiri. D. Ioan cav. de Tiron e numit institutor de gimnastică la gimnaziul din Rădăuți. — D. Eugen Iliuț, concepist la guvern, fu numit comisar. — D. Modest cav. de Sorocean, profesor pentru științele naturale la gimnaziul din Câmpulung, e numit membru în comisia examinatoare pentru învățători și institutori la școala normală din Cernăuți. — Asistenții de la direcția de finanțe dnii: Victor Mihalescul și Iacob Paicu sunt numiți oficiali ad personam. — D. Nicu Bucaciuc, prof. supl. la liceul III de stat în Cernăuți, a fost numit profesor definitiv la gimn. rom. din Rădăuți.

La tribunal. Dnii: Dimitrie Cojocar, practicant la tribunalul din Suceava, Dimitrie Andruhovici și Vasile Gurumia, practicanți la tribunalul din Cernăuți, sunt numiți auscultanți.

Cununie. În 14 c. și-a sărbat cununia sa d. Artemie Mahr, profesor la gimnasiul românesc din Rădăuți, cu dra Aurelia Chelariu, fiica dlui Ioan Chelariu, protopresbiter și profesor de religiune la liceul din Rădăuți.

Logodnă. D. teol. abs. Iancu Mitrofanovici din Cupca s'a logodit cu dra Elenuța Iacubovici de Boldișor, înv. în Cireș.

Cazuri de moarte. În 29 Iunie a răpăusat în Calineștii-Cu-parencu dna Veronica Fevronia de Radca.

În 9 Iulie d. Emilian Gribovschi, paroh ort. or. în Cucurmic.

În 10 Iulie d. Leon cav. de Baloșescul din Banița mold.

În 21 Iulie d. Teodor Popovici, profesor la liceul III de stat în Cernăuți.

În 21 Iulie dna Eufrosina Lorber n. Seleschi, soția procuratorului de finanțe Lorber.

Noii inspectori școlari districtuali. Ministrul de culte și instrucții a numit pe termenul de șese ani pentru școalele române următorii inspectori școlari districtuali: la Cernăuți-oraș pe d. Nicolai Mihalescul, superior la Roșă; pentru districtul Cernăuți pe d. Ioan Nuțu, profesor la școala normală din Cernăuți; pentru Storojineț pe d. Alexandru Chisilița, învă. sup. la Gurahumora; pentru Sirete pe d. Dimitrie Olinic, învă. sup. în Ciudei; pentru Rădăuț pe d. Dorimedont Vlad, învă. sup. în Putna; la Suceava pe d. Nicu Tarasievici, institutor la școala de aplicație din Cernăuți; la Câmpulung pe d. Dimitrie Teleaga, învă. sup. din Câmpulung; la Gurahumora pe d. Samuil Bucevschi, învă. sup. în Păl-tinoasa.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

O promoțiune sub auspiciis Imperatoris. Joi în 11 Iulie fu înaintat d. Romul Cândea la gradul de doctor în teologie „sub auspiciis Imperatoris“. D. Cândea e un fiu de preot din Transilvania, a urmat studiile la facultatea teologică din Cernăuți și trecând toate examenele și riguroasele cu succes eminent, ajunse să fie distins de Maiestatea Sa pentru zelul și sirguința sa în studii. La actul de promoțiune se întruniseră profesori universitari, deputați, multe dame, studenți etc. Președintele țării d. conte de Meran îi adreșă tânărului doctor frumoase cuvinte de felicitare prezentându-i, în numele M. Sale, un inel cu brilante.

Rutenii trec la jidovism. În comuna Ilonca din comitatul Bereg (Ungaria) au trecut nu demult peste 40 de familii rutene gr. cat. la jidovism, lepădându-se de legea creștinească. Dă, nu-i mirare, căci și la ucrainii din Bucovina religia e foarte ieftină și o schimbă adese. La început sunt pravoslavnici, apoi se fac uniați, catolici etc.

Inginer român — doctor în științele tehnice. D. Inginer Ioan Romanovici fu promovat doctor în științele tehnice în Viena. E al doilea român bucovinean care a luat titlul de doctor la tehnică — cel dintâi era fratele, d-sale. Felicităm!

Un mare succes al medicinei române. N'a trecut mult timp dela înălțătoarele zile dela Aspern, unde Românul Vlaicu ni-a făcut cinste, când eată că ni se anunță din Paris, că doi medici români, dñii Marinescu în colaborare cu d. Dr. Minea, au reușit să înmulțească niște ganglioni spinali de mamifere, scoși din organism și puși în anumite condițiuni de desvoltare.

Experiențele medicilor români au dat rezultate așa de expresive, că Academia de medicină din Paris, al cărei membru corespondent este marele nostru savant, le-a înregistrat printre documentele de prima importanță, iar în lumea de savanți cercetători ele vor servi ca o călăuză la noui experiențe, cari vor realiza poate odată visul de aur al științei: lungirea vieței în mod artificial.

„Lumina“. Duminică în 28 Aprilie a ținut societatea cantorilor români din Bucovina „Lumina“ o adunare generală extraordinară în Suceavă în localurile clubului român. Din partea comitetului a participat vicepreședintele I al societății Nicolai Prodanciu și Nistor Tușinschi. Vicepreședintele a dat un raport despre activitatea societății și despre pașii întreprinși din partea comitetului cu privire la desideratele cele mai ardente ale cantorilor și anume: un adaos de scumpete, avizarea salariului anticipativ, avizarea cvartalului pentru văduve (Sterbequartal) și ca cvinvențiile să fie calculate la pensiune. S'au discutat și alte chestiuni însemnate de ale cantorilor cari vor fi mai târziu discutate în comitet. Au fost de față aproape toți cantorii districtuali și au luat parte la discuție, încredințându-se de necesitatea unei organizații. Această zi a fost o zi de mare însemnătate pentru cantorii districtului Suceavă. Adunarea a urmărit cu viu interes expunerile vicepreședintelui și a votat comitetului deplină încredere și mulțămită.

Mulțămită publică. „Soc. Mazililor și Răzeșilor buc.“ mulțămeste și pe această cale dlui director Dimitrie Socolean pentru frumosul dar de 185 cărți donate școlilor răzășești.

Au mai încurs în folosul „Soc. Maz. și Răz.“ dela dñii: Teodor Șcraba, paroh în Jadova, pe lista Nr. 37 10 cor.; Gheorghe Străinul, preot în Cuciumare, 5, Stefan cav. de Volcinschi din Banila mold. 10 cor.

Pe lista Nr. 43, încredințată dlui A. Teutul, cooperador în Boian, au încurs 22 cor. la care au contribuit: Aurelian Teutu 10 cor., Mihai Rusu, preot, Alex. Braescu, Eusebie Grigorco, I. Olinic, P. D. du câte 2 cor, P. Ostafie, D. S. cu câte 1 cor.

Pe lista Nr. 77 încredințată dlui G. Velehorschi, preot în Vo-
loca 22 cor. 80 bani și anume: G. Velehorschi 10 cor., Ioan Ungu-
rean 5 cor., Onufreiciuc 3 cor., Dum. Penteleiciuc, Vasile Tanase
Paulencu, George Țîțieni, I. G. Cocea cu câte 1 cor., Isaie Seme-
niuc și Gr. N. Onufreiciuc cu câte 40 bani.

Pe lista Nr. 62, încredințată dlui D. Maschievici, paroh în
Molodia 40 cor. și anume: Maschievici 10 cor. 76 bani, casa bis.
ort. or. 10 cor., Simion Ciolac, Vasile Ciolac, Dim. alui Const. Pe-
pelea, N. Serediac cu câte 2 cor., Simion Iftodi, Vasile Popo-
vici, Constantin Poiciuc, Mih. Ropcean, Mihail Fialcovschi, Ioan
Mosorocean, Nicolai Petriu cu câte 1 cor. Suma colectelor mai
mici 4 cor. 24 bani.

Pe lista Nr. 100, încredințată dlui Mihail Jemna, cooperator în
Balaceana 10 cor. 60 bani și anume: Mihail Jemna 3 cor. 20 bani,
Vichentie Jemna, Victor Jemna, Alexie Rusu, Ilie Doboș, Zaharie
Roșca, Emilian Boca, Dumitru Busuioc cu câte 1 cor., Clementi
Grosariu 40 b.

Pe lista Nr. 56, încredințată dlui I. Grigorovici, cooperator în
Cuciurmare 33 cor., colectă făcută cu ocaziunea instalării părin-
telui exarh și paroh Ioan Popescul în Cuciurmare la parohia cu
hramul Sf. Dimitrie și desrădicării administratorului parohial Const.
Rusu.

Pe lista Nr. 196 încredințată dlui Tit. Bocance paroh în
Russ-Moldavița 10 cor. și anume: Teofil Bocancea, Elena Bo-
cancea cu câte 5 cor.

Pe lista Nr. 99/II, încredințată dlui George Boca, preot în
Balaceana 20 cor. 10 bani și anume: George Boca 10 cor., Anton
Grosariu, Const. Morariu, Iacov Babor, Iacob Stoleriu, Zazonti To-
deraș, Luca Oancea, Ioan Lenz, Alexa Ostepiuc. Discosul biseri-
cesc cu câte 1 cor., Maxim Boca 40 b., Vasile Iacoban 50 b., Ch.
Chichifoi 20 b.

Pe lista Nr. 183 încredințată dlui Vasile Iftodi, cooperator în
Dorna-Candreni 20 cor. și anume dela Vasile Iftodi 20 cor. „So-
cietatea Mazililor și Răzeșilor Bucovineni“ exprimă tuturor con-
tributorilor mulțăminta cea mai profundă.

Redacționale.

Am întârziat cu scoaterea foii noastre și o dăm acum în număr dublu. În săptămânile din urmă era ocupat comitetul redacțional cu tipărirea apelului la mazilii și răzeșii din satele înstrăinate, tradus în limba ruteană. Răzeșii și mazilii cari din neferecire nu pot ceti foaia noastră ne-au rugat de repețite ori să le scoatem istoria lor pe rusește și am căutat să li împlinim dorința.

Cătră abonați. Rugăm pe onorații abonați să binevoiască a-și achita abonamentul.

Iniințată în anul 1857.

„Germania“ în Stetin

Societate de asigurare pe secții, concesionată pentru
Austria dela anul 1873.

Fond de siguranță la finea anului 1911:
464.700.000 cor. Starea asigurărilor făcute
până la finea anului 1911 **1.051.900.000 cor.**

Devidende pentru cei asigurați se vor plăti în anii 1913/14 până
la 90³/₄ % al premiei depline.

Polița inatacabilă, — Poliți cu valoare pentru toată lumea.

Asigurare pentru caz de moarte sau invaliditate asigură pe
lângă plățirea capitalului întreg eliberarea dela plățirea premiei și
solvirea unei rente de 5 sau 10% a capitalului asigurat pentru cazul
constatării invalidității cauzate prin morb, sau incident.

Birourile se află: în Leov (Lemberg) Jagelounska 15, iar în
Cernăuți str. Domnească 10.

Prospecte împreună cu deslușiri de lipsă se pot căpăta gratuit
prin soc. Școala Română în Cernăuți.